

Socha světce s knihou z kostela sv. Jakuba v Poličce

Posouzení stavu díla- restaurátorský záměr

Akad. mal. Hana Vítová, MgA. Lucie Bartůňková

2016

Socha světce s knihou z kostela sv. Jakuba v Poličce

I. Lokalizace památky

Kraj: Pardubický

Okres: Svitavy

Obec: Polička

Původní umístění: neznámé

Současné umístění: kostel sv. Jakuba, empora – depozitář vpravo

II. Údaje o památce

Dílo: Socha světce s knihou z kostela sv. Jakuba v Poličce

Rejstříkové číslo v ÚSKP: není evidována v ÚSKP

Autor: neznámý

Datace: 16.-17. století

Rozměry: 189 x 66 x 43 cm

Technika: polychromovaná a zlacená dřevořezba

Restaurátorský zásah: nerestaurováno

III. Údaje o akci

Vlastník: Římskokatolická farnost - děkanství Polička

Investor: Římskokatolická farnost – děkanství Polička

Restaurátor: Akad.mal. Hana Vítová, Pernštýnská 46,530 02 Pardubice, Povolení MKČR čj. 5749/91

MgA. Lucie Bartůňková, P. Bezruč 41, 570 01 Litomyšl, Povolení MKČR čj. 36339/2011

Památkový dohled: NPÚÚOP Pardubice, Mgr. Veronika Cinková

Odborné vyjádření: NPÚÚOP Pardubice

Rozhodnutí:

Termín ukončení akce: únor 2016

IV. Cíl

Cílem vizuálního průzkumu je posoudit stav díla, o kterém se uvažuje jako o exponátu v připravované expozici na empoře v kostele sv. Jakuba v Poličce.

V. Popis památky

Vysoká, štíhlá, vzpřímená postava světce drží ve své levé ruce knihu. Pravá ruka vytváří semknutý pohyb kolem dnes již zřejmě chybějícího atributu, např. ratolesti, meče, či korouhve. Provedení figury působí archaicky, a její pevný výraz podtrhují přísně řezané rysy tváře, která hledí mírně úkosem na diváka. Muž je oděn v dlouhý, nařasený šat a přes ramena má přehozený plášť, jehož cípy se spojují a vytváří tak z látky úžlabinu v oblasti pod pasem. Výrazně kadeřavé vlasy i vousy mají ostrou modelaci. Socha stojí na tmavém, strukturovaném kruhovém podstavci. Kniha i veškeré draperie jsou zlacené. Inkarnát, vlasy i vousy jsou polychromovány.

VI. Stav památky

Ve dřevěném korpusu se zřejmě nevyskytují výletové otvory po červotoči.

Zlacená povrchová úprava je silně poškozená otěrem. Vrcholové partie jsou často zcela bez zlacení, odhalené až na dřevo. V defektech jsou viditelné vrstvy červenohnědého polimentu a plátkového kovu. Zlacená povrchová úprava i vrstva polychromie je uvolněná, na mnoha místech opadaná i s podkladem. Povrch sochy kryje vysoký nános prachu, pavučin a jiných nečistot. Několik prstů dolních končetin, patrně vinou kombinace nešetrného zacházení a exponovaného místa chybí. Chybí rovněž prostředník na světcově pravé ruce.

Výraznou trhlinou je poznamenána tvář světce.

VII. Zjištění na základě vizuálního průzkumu

Socha je komponována na čelní podhled, s největší pravděpodobností byla vsazena do niky. Základní korpus sochy se jeví být vyřezán z jednoho kusu kmene, pouze některé části draperie byly přisazeny. Povrchová úprava je nanesena na přední straně a bocích. Současná povrchová úprava se jeví jako první. Obvod plných zad sochy je přetažen okrovou barvou. Povrchová úprava je nanesena na přední straně a bocích. Současná povrchová úprava se jeví jako první, je provedena technikou plátkového zlacení na červenohnědém polimentu na draperii, v kombinaci s polychromií v tělových partiích a na soklu, na „klihokřídovém“ podkladu. Kombinace technik matného a leštěného zlacení prozatím nebyla vizuálním průzkumem potvrzena, ale není vyloučeno, že se po odstranění silné vrstvy depozitu objeví rozdíly v technice zlacení. Dochovaná polychromie je kompaktní bez výrazných prasklin.

VIII. Restaurátorský záměr

Záchrana uměleckého díla, konzervační zásah, prezentace torzálního stavu bez doplňování chybějících částí řezby a bez doplňování podkladu.

IX. Navrhovaný postup restaurátorských prací

Upevnění uvolněných vrstev.

Radiační ozáření (Bioster Veverská Bítýška nebo Středočeské muzeum Rožtoky).

Mechanické očištění.

Průběžné doplňování poznatků, rozšířený průzkum povrchové úpravy, odběr mikrovzorků, laboratorní analýza.

Insekticidní a fungicidní ošetření.

Opakované suché a chemické čištění.

Důkladná petrifikace hloubkovým ponorem v partiích, kde bude potřeba.

Lokální lepení, špánování, případné dořezání prstů.

Výsrava rušivých defektů a přilepení dohledaných částí sochy.

Barevná retuš rušivých partií ve shodě s dochovaným okolím.

Závěrečná konzervace.

Restaurátorská zpráva s fotodokumentací, 3 paré + elektronická verze.

X. Doporučené materiály

Testované, obecně používané, osvědčené materiály v restaurátorské praxi.

Upevňování: vodní disperze na bázi akrylátů, derivátů celulózy, želatina

Čištění: mikroporézní houby, vlhčené destilovanou vodou, případně organická rozpouštědla

Petrifikace: přírodní pryskyřice nebo syntetické pryskyřice, rozpuštěné v organických rozpouštědlech

Insekticidní a fungicidní ošetření: nejlépe Lignofix Super (je prověřený a kvalitní, preventivní i likvidační a je účinný na houbu a plísň)

Tmelení: emulzní křehokřídový tmel, případně reverzibilní akrylátový tmel

Lepení: disperzní lepidlo, případně klíh

Špánování, případné dořezby: sourodé vyzrálé dřevo

Retuš: vodou ředitelné kvalitní světlostálé barvy

Závěrečná konzervace: damarový lak s přísadou běleného včelího vosku

Socha svěťce s knihou z kostela Sv. Jakuba v Poličce.

Defekt ve tváři světce. Trhliny v dřevěném korpusu sochy.

Zlacená povrchová úprava je uvolněná a na mnoha místech se odděluje od podkladu. V některých partiích vytváří oddělená povrchová úprava silnou vrstvu depozitu.

Základní korpus sochy sestává z jednoho kusu dřeva, některé drobnější části draperie jsou však dosazeny. Zde: vsazená část draperie.